Titel: Geen

Spreker: A. de Goede

Partij: D66

Jaar: 1979

EMBARGO tot zaterdag 24 maart 1979 12.00 UUR

D’66

TOESPRAAK VAN DE HEER A. DE GOEDE, LIJSTTREKKER VAN D'66 VOOR De VERKIEZINGEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT, GEHOUDEN OP HET D '66-KONGRES IN KRASNAPOLSKY TE AMSTERDAM, 24 MAART 1979.

Dames en Heren,

Bij mijn verkiezing tot lijsttrekker van D’66 voor de Europese verkiezingen, heb ik op 13 januari jl. tot de Adviesraad van D'66 en de deelnemers aan de toen gehouden Europa-dag mogen spreken. Daarbij heb ik ons uitstekende Europese programma op vijf hoofdpunten toege- spitst; uiteraard niet alleen bedoeld voor de verkiezingscampagne, maar ook als wegwijzer naar de hoofdroutes die D'66 zal volgen in het Europees Parlement:

— bij aan Europa dat een aktieve rol moet spelen als veiligheids- en vredesfaktor in de wereld,

— naast een met de Derde Wereld solidair Europa,

-- behalve een schoon en milieubewust Europa en

— aan welvarend Europa waarbij eerlijk delen leidraad is,

— heb ik een democratisch Europa Voorop gesteld.

Over dat democratisch Europa wil ik- vandaag graag wat zeggen.

Dames en Heren,

Onze partij, Democraten ‘66 is regelrecht ontstaan door grote ongerustheid over de ernstige devaluatie van onze democratie in eigen land in de zestiger jaren. Daaruit blijkt al dat een democratische samenleving geen vanzelfsprekende zaak is. Niet in eigen land, maar ook niet in Europa l

D'66 heeft in de voorbije twaalf jaren bij voortduring, niet alleen in onze programmal en beleidsplannen, maar ook daadwerkelijk in de vertegenwoordigende lichamen als Kamers, Staten en Gemeenteraden, initiatieven genomen tot, en belangrijke vernieuwende bijdragen geleverd voor het behoud en versterking van onze democratie. Dat waren wij, Democraten'66, aan onszelf verplicht. Dat blijven wij Democraten ook in 1979 aan onszelf verplicht, nu we op de drempel staan van het eerstgekozen Europees Parlement.

Ons Europees programma getuigt van grote zorg en aandacht voor de democratie in Europa. Ik beschouw het als een eerste taak van de D'66-fraktie in dat parlement - en dat als aanvulling op de advertentie- oproep van het Nationaal Comité, “Kom op voor Europa" op te komen voor een Democratisch Europa!

Dames en Heren,

De aanstaande Europese verkiezingen in de Negen aangesloten landen van de Gemeenschap betekenen een belangrijke versterking van de macht en invloed die dat parlement kan gaan uitoefenen. Ik zeg "kan". Als het parlement het ook wil. Bij alle diskussie over de zogenaamde machteloosheid van dat parlement, lijkt mij op dit moment één vraag het belangrijkst: Hoe sterk is de wil van dat parlement?

Immers, zonder strijd wordt geen macht veroverd. En zonder wil is een strijd bij voorbaat verloren. Niet dat met het bestaan of niet-bestaan van die uil van dat parlement alles gezegd zou zijn over de toekomst van een democratisch bestuurd Europa. Natuurlijk, daarvoor is nog een lange weg te gaan. Maar de sterkte van de eigen wil van het nieuwe eerstgekozen Europese parmant is el bij zijn start erg belangrijk.

Het is een gevaarlijke vergissing te denken dat dat Europees parlement toch niets voorstelt en dat de verkiezingen daaraan niets zullen veranderen. Uiteraard weet ik dat het Europees parlement, ook na een verkregen rechtstreeks mandaat van 180 miljoen Europese burgers, nog geen Europese pendantie van ons nationale parlement. Het is goed te bedenken dat ons nationale parlement er ook 150 jaar over heeft gedaan om de betekenis te krijgen die het nu heeft.

De reeds bestaande bevoegdheden, te weten de controlerende bevoegdheid met betrekking tot de Europese Commissie, de raadgevende bevoegdheid met betrekking tot de Raad van Ministers sn de bijzondere bevoegdheden van het Parlement moeten nu in optima forma gebruikt gaan worden. Collega-lijsttrekker Vondeling heeft gezegd» "Alles kan wat niet verboden is, en dat is veel." Hij heeft gelijk. (Terwille van een evenwichtig oordeel over deze collega zal ik hem straks een keer ongelijk geven.)

Hij heeft dus gelijk, zei ik. Maar mij zal benieuwen of alles wat kan, ook gewild wordt! We kijken daarmee dan natuurlijk in de eerste plaats naar de andere Nederlandse partijen die straks in het Europees Parlement vertegenwoordigd zullen zijn de PvdA, het CDA en de VVD. wat willen zij? En wat willen hun geestverwanten in de andere landen van de Gemeenschap?

Dames en Heren,

Wij als D'66 kunnen ons vandaag uitspreken over het nemen van - voorlopig - een drietal initiatieven. Initiatieven die een versterking en uitbouw betekenen van een democratisch Europa in wording.

Het eerste initiatief heeft betrekking op het mandaat van de Europese commissie.

De controlerende bevoegdheid van het Europees parlement betekent toezicht uitoefenen op het beleid van de Europese Commissie. Kern van die bevoegdheid is het recht een motie van afkeuring over dat beleid aan te nemen. De Commissie moet dan in zijn geheel aftreden,

De verantwoordingsplicht van da Commissie ten overstaan van het Europees Parlement ligt dus vast.

Welnu, het zou een juist gebaar van de Commissie zijn, passend in juiste parlementair-democratische spelregels, wanneer het haar mandaat bij de a.s., verkiezingen volledig ter beschikking zou stellen.

De vraag is of dat gebeurt.

De Commissie behoort m.i. een nieuw en volledig vertrouwen te verwerven nu het eerstgekozen parlement aantreedt, dat kan, wanneer bij de eerste ontmoeting de Commissie een beleidsverklaring aflegt - te vergelijken met een Regeringsverklaring bij ons. De Commissie -voltallig - behoort haar beleidsplannen voor de komende periode aan het parlement aan te bieden, daarover een beleidsdiskussie aan te gaan met dat parlement en af te wachten of dit gekozen parlement een nieuw vertrouwen verlenen wil.

Zo neen, dan dient de Commissie heen te geen. Zo ja, dan is een echte vertrouwensrelatie tussen Commissie en Parlement een feit. Zo behoort het te gaan l

Het missen van die kans - er behoeft geen enkele uitbreiding van bevoegdheden voor te worden bevochten - zou een ernstige misser zijn. Het zou een gebrek aan wil betekenen een echt parlement te zijn, macht te willen uitoefenen. Het gebruiken ervan zou en het aanzien van het parlement vanaf de eerste dag sterk vergroten (hard nodig en de Europese Commissie, waarvan de invloed de afgelopen tien Jaar sterk is verminderd (dit tot schade van de Europese zaak) zou daarmee nieuw aanzien en betekenis verwerven ten opzichte van de Raad van Ministers. Ook dat is hard nodig. Het mes snijdt dus aan twee kanten.

Ik meen dat de Raad van Ministers daarna, sterker dan voorheen, rekening zal moeten houden met Parlement en Commissie, zeker indien in de nationale parlementen na de verkiezingen druk op da nationale regeringen zou worden uitgeoefend het prestige van het eerstgekozen parlement te respecteren en het vergrote gezag van de Europese Commissie na dat verkregen mandaat te erkennen.

Dames en Heren, in die geest is gepoogd een resolutie op te stellen die U vandaag wordt voorgelegd. Ik hoop dat U unaniem uw stem daaraan verleent.

Een tweede Initiatief heeft betrekking op de tweede bevoegdheid van het Europees parlement, de raadgevende bevoegdheid. Daarin past naar mijn mening de opstelling van een Europese constitutie, een Europese grondwet door dat parlement.

Een echte medewetgevingstaak, zoals dat bij ons nationale parlement het geval is, heeft het Europese parlement nog niet. Die moet er op den duur wel komen. Als het even kan moeten er voor de verkiezingen van 1984 vorderingen zijn gemaakt. Daarvoor ia Verdragswijziging nodig. Men kan niet over vijf Jaar 200 miljoen Europese burgers opnieuw naar de stembus roepen indien het aan wil ontbroken heeft, geen strijd zou zijn geleverd, geen enkele uitbreiding van bevoegdheden zou zijn verworven.

Niet verboden is het intussen een aanvang te maken met het opstellen van een Europese Grondwet - hoe summier ook voor dit moment -, waarin wordt vastgelegd dat Europa wordt

gebouwd op de fundamenten van democratie, elementaire mensenrechten, uitbanning van discriminaties en waarbij economische en sociale grondrechten communautair recht worden. Op zijn minst zou er een soort Charter kunnen komen.

Er bestaan reeds enkele dokumenten terzake: de Europese Conventie inzake de Rechten van de Mens, maar die wordt nog niet door alle lid-staten uitgevoerd. Er bestaat de verklaring over da democratie in Europa, maar ia dat voldoende?

Zou het niet een versterking van het democratisch Europa zijn deze zaken te verankeren in een Europese grondwet, die op initiatief van het eerstgekozen Europees parlement tot stand komt? Wellicht is daarvoor geen Verdragswijziging nodig - de inhoud van zo'n grondwet bepaalt dat immers maar welk democratisch parlement in enige lid-staat zou daar tégen kunnen zijn?

Opmerkelijk is dat de verdragen vandaag niet eisen dat de lid-staten Democratieën moeten zijn, weliswaar is in de praktijk de toetreding van landen als Griekenland, Spanje en Portugal afhankelijk gesteld van de terugkeer naar een parlementairs democratie, maar wat gebeurt er als na aansluiting in één van de landen de democratie wordt vervangen door een dictatuur? Het ontstaan van een parlementair- democratisch systeem is immers geen garantie voor het voortbestaan ervan.

Want, heeft Frankrijk in het jongste verleden niet gewankeld op de rand van een echt generaalsbewind? Wordt Italië niet bij vlagen bedreigd door terreurorganisaties als de Rode Brigades, die van tijd tot tijd aan klimaat oproepen dat rijp is voor een staatsgreep?

Steken in de Bondsrepubliek Duitsland niet neo-nazistische en facistische groeperingen de kop op, funktioneert de democratie daar wel helemaal? En leven nog labiele democratieën als Griekenland, Spanje en Portugal niet dagelijks tussen hoop en vrees?

Welnu, als In de Partij van de Arbeid stemmen worden gehoord die zeggen: "Europa zal socialistisch zijn anders hoeft het voor ons niet.", dan geldt voor ons Democraten: "Europa zal democratisch zijn en anders kan het niet."

Daartoe kan een krachtige wilsverklaring van het eerstgekozen Europees Parlement, tot uitdrukking komend in een eigen opstelling van een Europese Constitutie, een grote zo niet beslissende bijdrage zijn.

Een derde Initiatief heeft betrekking op da instelling van een Europese werkgroep die de emancipatie in Europa tot onderwerp heeft.

Suzanne Dekker, nr. twee op onze lijst voor de Europese verkiezingen, zal dit initiatief zo dadelijk toelichten. Een concept-resolutie op dit punt wordt vandaag aan U voorgelegd.

Dames en Heren,

De drie door mij genoemde initiatieven: (nieuw mandaat voor de Europese Commissie, waardoor het prestige van het Parlement en van de Commissie wordt versterkt, de opstelling van een Europese Grondwet en het in het leven roepen van een Europese-

emancipatiewerkgroep) zouden we moeten voorleggen aan de PvdA, CDA en de VVD, en aan partijen in het buitenland die straks in het Europees Parlement vertegenwoordigd zullen zijn.

Hoewel we onafhankelijk de verkiezingen ingaan, ons vooralsnog niet bij enige groepering willen aansluiten - waarvoor we overigens gegronde redenen hebben - hopen we snel bondgenoten te ontdekken die met ons een Progressief Europees beleid willen helpen ontwikkelen.

Ik wil er in dit verband op wijzen dat ook resolutie Inzake milieu in Europa, werkgelegenheid in Europa en ontwikkelingssamenwerking met de Derde Wereld vandaag aan U worden voorgelegd.

En daarmee kom ik automatisch te spreken over de Europese partijvorming, Het is in dit verband dat ik nu collega-lijsttrekker Vondeling ongelijk moet geven (zoals ik u beloofd heb). Bij een debat dat ik onlangs in Utrecht met hem voerde, noemde hij de houding van D*66 in deze onconsistent. Hij vond dat de kiezers via een omweg toch bij de socialisten of liberalen zouden uitkomen. Daarom konden de kiezers beter meteen op de PvdA of de VVD stemmen. Ja, zo consistent kunnen socialisten zijn!

Ik heb collega Vondeling gevraagd waaruit de consistentie bij de socialisten in Europa eigenlijk bestaat (Wie kaatst moet tenslotte de bal terug verwachten) Is dat het Europese programma van de socialisten, dat niet tot stand is kunnen komen? Of ie dat de vertwijfelde laatste poging - onlangs in Brussel gedaan - om bij gebrek aan beter tot een soort gezamenlijke oproep van de socialistische partijen in Europa te komen? Een oproep, die niet verder gaat dan het opsommen van een beperkt aantal vaag geformuleerde wenselijkheden.

Max van den Berg, kandidaat-voorzitter PvdA, zegt blijkens “Roos in de Vuist" van eind januari over die Brusselse bijeenkomst, dat men de grondrechten, Berufsverbote, racisme, links liet liggen. Hij spreekt verder over zinloos gepraat, fraaie formules, zonder program, theorie zonder praktijk dat overheerste.

Dames en Heren,

Is het niet wat overmoedig het woord "consistent" in de mond te nemen als de Engelse socialisten eigenlijk niets voor Europa voelen, de Franse socialisten een niet veel van de Franse Gaullisten afwijkende anti-Europese houding aannemen en de Partij van de Arbeid de Europese gespletenheid zelf lijkt?

Mag Je de socialistische fraktie - straks misschien 130 a 140 man — een echte stroming noemen, waarvan het kenmerk toch zou moeten zijn dat het één kant op wil?

Ik maak hier geen verwijten aan wie dan ook, ik stel slechts vast dat enige bescheidenheid op zijn plaats zou zijn, ook al kost het de PvdA dan wat stemmen aan D'66, dat immers wel een uitstekend konkreet uitgewerkt Europees programma heeft, zodat de kiezers van ons wel kunnen weten wat wij met Europa willen.

Dat lijkt in ieder geval consistenter dan de stemmen te gunnen aan de VVD.

Ja, en dan de VVD van Rietkerk, die maar niet moe wordt te roepen dat d'66 alweer onduidelijk is. Immers, we kiezer alwaar niet En weet u wat dat progressief Europees stemgedrag in het Europees Parlement, dat De Goede belooft, in de praktijk betekent? (U raadt het nooit) Dat ze natuurlijk de socialisten steunen! Zo simpel is dat, voor Rietkerk.

Weer zeg ik "Je moet maar durven." Natuurlijk weet ook Rietkerk dat uitgerekend zijn federatiegenoten in Europa de Liberalen in Engeland de socialistische regering in het zadel hebben gehouden, dat de SPD in de Bondsrepubliek Duitsland slechts kan regeren zolang de liberale FDP dat wil, natuurlijk weet Rietkerk dat daarentegen zijn (slinkende) aanhang voor een groot deel uit socialistenvreters bestaat en dus moet je wel onzin tegen D'66 roepen.

Ja, wat zou hij graag gezien hebben dat we ons bij de socialistische fraktie zouden hebben aangesloten. Dat is immers goed voor de VVD.

Soms hoor- je ook van VVD-zijde het verwijt dat we ons niet hebben willen bekennen tot de Liberale fraktie in het Europees Parlement. Daarop zeg ik “wat niet is, kan nog komen.", maar dan niet en een progressief D'66 èn een conservatieve VVD naast elkaar.

Dat is duidelijk!

Dames en Heren,

De Europese Liberalen hebben wel een gemeenschappelijk programma, waarop de Engelse Liberals en de Duitse FDP hun stempel hebben gedrukt. De VVD heeft zich daarin kunnen vinden, waarschijnlijk in de gedachte dat woorden nog geen daden hoeven te worden, zoals dat bijvoorbeeld in de abortuskwestie al driemaal gebleken is. De uitvoering van dat liberale program wordt straks evenwel niet bewaakt door diezelfde Engelse Liberals (zij zullen vanwege het Engelse kiessysteem niet of nauwelijks vertegenwoordigd zijn); het gewicht van de VVD daarbij noemt dus toe.

Het is toch onzin te veronderstellen dat de VVD in Nederland rechts stemt en in Europa links? Kom nou

Tel uit Je [Ontbreekt]

Dames en Heren,

Over het CDA zal ik erg kort zijn, mijn aardige collega-lijsttrekker Beurner verdient mijn medeleven. Hij behoort tot de loyalisten in het CDA, de kritisch ingestelden die openstaan voor ons progressieven.

De langzame wurging die hen in het CDA ten deel valt is onlangs met vier maanden verlengd. En iemand die langzaam gewurgd wordt, kan rare geluiden slaken, dat merk je aan Van Houwelingen.

Hoe is dat straks met collega Baumer in Europa?

Wel, daar wacht ham o.a. de CDU van de heren Kohl en Carstens en het CSU van ons meneer Strauss.

En U weet het: die leven niet bij brood alleen.

Dames en Heren,

Ik vind dat D'66 vorig jaar een uitstekend besluit heeft genomen: géén aansluiting, onafhankelijk de verkiezingen in. En na de verkiezingen?

Dan moet blijken waar de progressieven in het Europees Parlement zitten en willen de echte Europeanen dan opstaan?

Daar willen we bij horen i

Nieuwe Europese scheidslijnen zijn nodig l Nieuwe Europese partijen zijn nodig. Een nieuw Europees progressief beleid is nodig! Ons program - dat echt bestaat - is konkreet, progressief en Europees. Wij zullen straks op zoek gaan naar verwantschappen en verwanten.

Dat is onze duidelijkheid.

Ik ben begonnen met de democratie in Europa, ik wil eindigen mat iets te zeggen over een beschamende vertoning waaraan de drie grote Nederlandse partijen (PvdA, CDA en VVD) onlangs nog in het Europees Parlement hebben meededaan en dat naar mijn mening een aanfluiting ia van een democratische mentaliteit.

Ik bedoel de verdeling van verkiezingsgelden om de burgers voor te lichten over het Europa van Morgen.

De brief die van Van Loon en ik op 9 februari jl. aan de President van het Parlement, de heer Colombo, hebben geschreven liegt er niet om. Het is naar onze mening een eis van democratie dat bij een overheidssubsidie van ƒ 35 miljoen aan politieke partijen de verdeling het democratisch gehalte van de verkiezingen bevordert en niet tot bevoordeling leidt van bepaalde gevestigde partijen.

Parlementaire krachtsverhoudingen moeten immers uitdrukking zijn van de uil van de kiezers en niet een bevestiging zijn van met overheidsmiddelen in stand gehouden machtsposities. En ondanks het feit dat het aantal zetels straks zal worden verdubbeld, waarmee het aantal vertegenwoordigde partijen immers zal kunnen toenemen, hebben de PvdA, het CDA en de VVD die zich in de Nederlandse politiek beroepen op hun democratische gezindheid, er aan meegewerkt dat slechte zij drieën - en niemand anders - honderdduizenden guldens elk hebben geïncasseerd.

Ook andere partijen, hier en in het buitenland, hebben daartegen met kracht geprotesteerd.

Onlangs is onze brief in het Presidium van het C.P. behandeld.

Niet op een wijze, zoals zo mooi in de "Roos in de Vuist staat "dat de organen van het Europees Parlement in principe in het openbaar behoren te vergaderen en hun besluiten in ieder geval in het openbaar dienen te nemen". Neen, dat niet!

Neen, deuren dicht! Ambtenaren eruit! Protest afgewezen.

Misschien volgende keer, als je er ook in zit. De aangeklaagde spreekt zichzelf vrij

Collega Vondeling, sorry, de Voorzitter van de Tweede Kamer, die nog onlangs zei altijd voor de rechten en belangen van de hele Kamer te willen opkomen, heeft hier een mooie kana gemist. Heel jammer.

Dames en Heren,

Veel dingen hebben zo ook hun goede kent. Deze schandelijke houding van de andere partijen heeft in ieder geval tot gevolg gehad dat wij, en wij alleen, kunnen zeggen dat we de enige Nederlandse partij zijn die straks in het Europees Parlement zal zijn vertegenwoordigd, die en een echt Europees programma heeft en een progressieve partij is en bovendien zijn eigen campagne geheel uit eigen middelen heeft betaald.

Als U daar tenminste voor zorgt!